

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-7>

**CRIME IN THE SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITIES:
CRIMINAL-LEGAL AND SECURITY FACTORS**

**ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА БЕЗПЕКОВІ ФАКТОРИ**

Hyzymchuk S. S.

*Graduate Student at the Department
of Criminal Law and Procedure
University of Law of National Academy
of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Гизимчук С. С.

*аспірант кафедри кримінального
права та процесу
Київський університет права
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Злочинність у сфері господарської діяльності становлять велику суспільну небезпеку для економіки будь-якої держави, оскільки вони характеризуються складністю, латентністю, поширеністю, різноманітними формами вияву та сукупністю охоронюваних суспільних відносин. Сьогоднішній рівень економічної безпеки України характеризується як низький, що зумовлено наявністю великої кількості внутрішніх і зовнішніх економічних загроз.

Варто зазначити, що подальше формування ефективної системи запобігання кримінальним правопорушенням в Україні мають ускладнення без отримання достовірних статистичних показників і використання отриманих даних стану злочинності щодо узагальнення даних і планування заходів запобігання на майбутнє. Важливість такої діяльності пов'язана насамперед із взаємопов'язаними криміногенними факторами. Передусім в Україні війна. Це призводить до змінення показників злочинності у державі з часів початку повномасштабного вторгнення і до тепер. Це супроводжується як позитивними, так і негативними змінами у правоохоронній системі та нашому суспільстві загалом. Негативні зміни зумовлюють, на жаль, зростання рівня саме латентної злочинності, безкарності винних у вчиненні кримінальних правопорушень у сфері господарювання та об'єктивну неможливість правоохоронних органів у період війни ефективно виконувати обов'язки щодо запобігання злочинності [1].

У розділі VII Кримінального кодексу України (далі – КК) передбачено відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Усього розділ містить 35 статей, у яких

закріплено ознаки різних за об'єктами та проявами об'єктивної сторони кримінальних правопорушень, що зумовлює питання про їх класифікацію та дослідження окремих видів кримінальних правопорушень в межах родового об'єкту, яким є господарська діяльність. Одним із таких видів кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності є кримінальні правопорушення, які посягають на систему оподаткування, а саме кримінальні правопорушення, передбачені статтями 204 та 212 КК: 1) незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів; 2) ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).

За різними галузями економіки Е. М. Кисилук та О. В. Процюк поділяють кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності на: 1) кримінальні правопорушення у сфері державних фінансів; 2) кримінальні правопорушення у сфері кредитно-посередницької та банківської діяльності; 3) кримінальні правопорушення у зовнішньоекономічній діяльності; 4) кримінальні правопорушення у сфері підприємницької діяльності; 5) злочини у сфері споживчого ринку; 6) злочини у сфері приватизації. [2] З огляду на таку різноманітність груп суспільних відносин у наукових працях неодноразово висловлювалась позиція про те, що в межах розділу VII КК потрібно виділяти два родові об'єкти – суспільні відносини у сфері господарювання та фінансові відносини (Л. П. Брич, Н. О. Гуророва, В. С. Кошевський). На нашу думку, виділення двох родових об'єктів у розділі VII КК не сприятиме класифікації та систематизації кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності ефективніше ніж виділення видових об'єктів. [3]

Кримінальне правопорушення, передбачене ст. 212 КК, також посягає на систему оподаткування. Зокрема, у ст. 212 КК чітко вказана ознака системи оподаткування: це діяння охоплює умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, службовими особами або іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах. Безпосереднім об'єктом складу кримінального правопорушення незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів є суспільні відносини у сфері господарської діяльності з підакцизними товарами, тобто з тими товарами, на які відповідно до ст. 14.1.145. Податкового кодексу України за кодами

згідно з УКТ ЗЕД встановлено ставки акцизного податку – непрямого податку на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених цим Кодексом як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції) (ст. 14.1.4 Податкового кодексу). Платники податку з підакцизних товарів визначені у ст. 212 Податкового кодексу, спільною ознакою яких є ведення діяльності з виробництва, ввезення та реалізації підакцизних товарів. [4]

Отже, здійснюючи виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів без сплати акцизного податку, що підтверджується акцизною маркою, тобто спеціальним знаком маркування, наявність якого підтверджує легальність ввезення та права реалізації цих виробів на території держави, особа здійснює посягання на систему оподаткування. В свою чергу, система оподаткування становить взаємопов'язану організаційно-правову та економічну сукупність встановлених податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів, а також складових правового механізму їх справляння, що включає її різновиди – загальну та спрощену системи оподаткування. В цьому аспекті розуміння системи оподаткування співпадає з вузьким розумінням податкової системи. [5]

У Кримінальному кодексі України містяться статті, якими передбачено підстави для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності. Такі злочини становлять велику суспільну небезпеку для економіки кожної держави, оскільки вони характеризуються латентністю, поширеністю та різноманітними формами проявів. На сьогодні важливим є формування політики у сфері запобігання злочинності, особливо у сфері економіки як головної стратегії внутрішньої політики держави, що визначає основні напрями, цілі, способи впливу на злочинність. Безсумнівно, необхідно проводити поступову діяльність держави щодо недопущення кримінальних правопорушень, розробляючи ефективні механізми запобігання злочинності й охорони безпеки держави загалом.

Література:

1. Дружинін Д. О. Злочинність у сфері господарської діяльності: актуальні питання щодо запобігання. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал. 2023. Вип. 4 (13). С. 98–105.
2. Кисилюк Е.М., Процюк О.В. Загальні засади кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Вісник

кримінального судочинства. № 2. 2015. С. 171. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2015_Kisiluk_Procuk.pdf

3. Степаненко Д.Ю. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: дис на здоб. наук ступ. канд юрид. наук. Спеціальність: 12.00.08. Луганськ. 2014. С. 36

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

5. Система оподаткування. Юридична енциклопедія: [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 5: П – С. 736 с. С. 487.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-8>

MODERNIZATION OF ENVIRONMENTAL TAXATION IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Glukhova V. I.

*PhD in Economics,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Accounting and Finance
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University
Kremenchuk, Ukraine*

Глухова В. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і фінансів
Кременчуцький національний
університет імені Михайла
Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Охорона довкілля, раціональне використання ресурсів, забезпечення екологічного захисту життєдіяльності людини є обов'язковими умовами сталого економічного та соціального розвитку будь-якої країни. Негативний вплив людини на довкілля є глобальною проблемою XXI століття, чинником погіршення кліматичних умов та загрозою для існування цивілізації. Недарма в глобальній стратегії «Перетворення